МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ

Министерство образования и науки Республики Татарстан

Рыбно-Слободский муниципальный район

МБОУ "Больше-Машляковская СОШ"

«Рассмотрено» Руководитель ШМО __________/Давлетшина З.Х. / Протокол №1 от 25.08.2023г	«Согласовано» Заместитель руководителя по УВР МБОУ «Больше-Машляковская СОШ» __________/Дильмухаметова Л.Р../ 29.08.2023г.	«Утверждаю» Директор МБОУ «Больше-Машляковская СОШ» __________/Степанова Л.А./ Приказ №177 о/д от 29.08.2023

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

учебного предмета «Туган (татар) тел фәне»

для обучающихся 4 класса

с.Большой Машляк, 2023

Аңлатма язуы

Башлангыч сыйныф дәреслекләре икешәр кисәктән тора. Һәр кисәк тә икешәр зур теманы үз эченә ала. Беренче кисәктә «Мин» һәм «Тирә-як, көнкүреш» темалары, икенче кисәктә «Туган җирем» һәм «Татар дөньясы» темалары урнаштырылды.

Уку әсбабы ике юнәлешне үз эченә ала. Татар телендә белем бирү оешмаларында туган телне тирәнтен өйрәнүче укучылар белән эшләү өчен генә булган материал беренче сыйныфта дәреслекнең полясындагы кызыл дулкынлы сызык белән, 2-4 сыйныфларда зәңгәрсу фон эчендә бирелде. Әмма рус телендә белем бирү оешмаларында туган телне өйрәнүче укучылар белән эшләүче укытучылар, балаларның белем дәрәҗәләреннән, мөмкинлекләреннән чыгып, әлеге биремнәрне дә дәресләрдә файдалана алалар. Ике юнәлешнең бер китапта бирелүе көчлерәк укучылар белән аерым якын килеп эшләү мөмкинлеге тудыра. Икенче сыйныфтан башлап дүртенче сыйныфка кадәр сәгатьләр саны барлыгы **68 (рус мәктәпләренең татар балаларына)** / **102 (телне тирәнтен өйрәнүче татар балаларына)** дип күрсәтеп барылды.

Башлангыч сыйныф дәреслекләре белән эшли башлаганчы, 1-4 сыйныфларда шартлы билгеләрне карарга, укучыларны алар белән таныштырырга кирәк.

Дәреслек белән эшли башлар алдыннан, 1 сыйныфта укучыларның игътибарын 4–5 битләргә җәлеп итәргә кирәк. Бу өлештә укытучының «*ярдәмчеләре*» белән танышабыз: Нур, Байгыш, Бытбылдык. Бирелгән материал укучыларга кызыклы формада – театральләштереп тәкъдим ителсә, бик отышлы булыр иде. Әлеге геройлар 2, 3, 4 сыйныф дәреслекләрендә дә яңа теманы үзләштерүдә төп рольне уйныйлар.

Темалар бертөрле калыпка салынды. Алар икедән алып дүрт-биш дәресне үз эченә алалар.

1) Аудиоязма белән эш. Дәрес темасына караган лексика белән танышу мөмкинлеге бирелә.
2) Геройлар ярдәмендә яңа темага якын килеп, ФДБСка нигезләнеп, уку мәсьәләсе куела.
3) Кагыйдә.
4) Ныгыту өчен биремнәр. Шулар арасында мәҗбүри рәвештә халык авыз иҗаты үрнәкләре белән бәйле эш тәкъдим ителә.
5) Парларда эш (ике вариантта).
6) Куян күчтәнәчендә (татар телендә белем бирү оешмалары өчен теоретик материал) биреләчәк материалга якын килү.
7) Куян күчтәнәче.
8) Куян күчтәнәчен ныгыту өчен биремнәр.
9) Теманы йомгаклау өчен күнегүләр, логик биремнәр, рәсемнәр, кызыклы эш төрләре тәкъдим ителә.
10) Укучылар истә калдырырга тиешле сүзләр исемлеге бирелә. Алар белән эш дәрес дәвамында алып барылырга тиеш. Балаларны сүзлек белән эшләргә өйрәтү максатыннан, сүзләр тема ахырында алфавит тәртибендә бирелде.

Тематик бүленеш

1	1–3 нче сыйныфларда өйрәнгәннәрне кабатлау	Җәйге маҗаралар	3	Дәреслек, 1 кисәк: 6–9, 12–14 битләр; 9–12, 13 битләр.
2	Татар теленең үзенчәлекле авазлары	Мин сәяхәттә	4	Дәреслек, 1 кисәк: 15–19, 21–23 битләр
3	Язуда е хәрефе белән белдерелә торган авазлар	Мин сәяхәттә	1	Дәреслек, 1 кисәк: 19–21 битләр.
4	Иҗади дәрес		1	

5	Сингармонизм законы	Яхшылык кире кайта	1	Дәреслек, 1 кисәк: 24–25, 27 битләр
6	Сингармонизмның төрләре. Рәт гармониясе, ирен гармониясе	Яхшылык кире кайта	1	Дәреслек, 1 кисәк: 25–27 битләр
7	Сочинение		1	
8	Текст белән эш	Аудиотекст белән эшләү	1	Дәреслек, 1 кисәк: 28–33 битләр
9	Басым һәм аның төрләре. Басым сүзнең соңгы иҗегенә төшми торган очраклар	Нәрсә яхшы, нәрсә начар?	2	Дәреслек, 1 кисәк: 34–37, 40 битләр
10	Логик басым	Нәрсә яхшы, нәрсә начар?	1	Дәреслек, 1 кисәк: 38–40 битләр
11	Транскрипция	Сүзләрнең транскрипциясе	1	Дәреслек, 1 кисәк: 41–43 битләр
12	Сүзгә фонетик анализ ясау	Сүзләрнең транскрипциясе	1	Дәреслек, 1 кисәк: 41–45 битләр
13	Кабатлау		1 / 1	Дәреслек, 1 кисәк: 44–45 битләр
14	Сүзлек диктанты		1	
15	Алынма сүзләр һәм аларның язылышы. Татар теленең үз сүзләре	Фантастик әсәрләр	3	Дәреслек, 1 кисәк: 46–50, 53 битләр
16	Татар телендә гарәп-фарсы алынмалары	Фантастик әсәрләр	2	Дәреслек, 1 кисәк: 50–53 битләр
17	Кабатлау		1 / 1	Дәреслек, 1 кисәк: 54–59 битләр
18	Бер мәгънәле һәм күп мәгънәле сүзләр Туры һәм күчерелмә мәгънәле сүзләр. Сөйләмдә антонимнар, синонимнарны куллану	Һөнәрле кеше үлмәс	3	Дәреслек, 1 кисәк: 62–65, 67 битләр
19	Омонимнар	Һөнәрле кеше үлмәс	1	Дәреслек, 1 кисәк: 66–67 битләр
20	Татар теленең аңлатмалы сүзлеге белән эшләү	Аңлатмалы сүзлек ярдәмендә сүзләрнең мәгънәләрен ачыклау	1/1	
21	Сүз төзелеше. Сүз ясагыч кушымчалар, форма ясагыч кушымчалар	Су иясе	3	Дәреслек, 1 кисәк: 68–71, 74 битләр

22	Сүзнең нигезе. Сүз төзелешен тикшерү	Су иясе	1	Дәреслек, 1 кисәк: 72–74 битләр
23	Кабатлау	Аудиотекст белән эш	1/1	Дәреслек, 1 кисәк: 75–79 битләр
24	Кыш бабайга хат язу		1/1	
25	Диктант		1	
26	Сүз төркемнәре	Экология	3	Дәреслек, 2 кисәк: 4–7, 9 битләр
27	-лык/-лек кушымчасы ярдәмендә исем сүз төркеме ясалу	Экология	1	Дәреслек, 2 кисәк: 7–8 битләр
28	Исем сүз төркеме	Җир шары тирәли сәяхәт	3	Дәреслек, 2 кисәк: 10–13 битләр
29	Ялгызлык исемнәрне күплек санда куллану	Җир шары тирәли сәяхәт	2	Дәреслек, 2 кисәк: 12 битләр
30	Иҗади дәрес		1/1	
31	Сыйфат сүз төркеме. Сыйфат дәрәҗәләре	Россиядәге күренекле шәһәр	2	Дәреслек, 2 кисәк: 14–17, 20 битләр
32	Синоним сыйфатлар. Антоним сыйфатлар	Россиядәге күренекле шәһәр	2	Дәреслек, 2 кисәк: 17–19 битләр
33	Текст белән эш	Аудиотекст белән эшләү	1 / 1	Дәреслек, 2 кисәк: 21–25 битләр
34	Алмашлык Зат алмашлыклары	Габдулла Кырлай авылында	2	Дәреслек, 2 кисәк: 26–28, 30 битләр
35	Зат алмашлыкларының килеш белән төрләнеше	Габдулла Кырлай авылында	1	Дәреслек, 2 кисәк: 28–30 битләр
36	Күрсәтү һәм сорау алмашлыклары		2 1	Дәреслек, 2 кисәк: 31–33, 35 битләр Дәреслек, 2
37	Алмашлыкларның сөйләмдә кулланылуы	Вакытны чәчәкләр әйтә	1	кисәк: 33–34 битләр
38	Сочинение		1	
39	Сан. Сан төркемчәләре. Микъдар һәм тәртип саннары	Йорт иясе	3	Дәреслек, 2 кисәк: 36-38, 39-40 битләр
40	Саннарның килеш белән төрләнеше	Йорт иясе	1	Дәреслек, 2 кисәк: 38 бит
41	Диктант		1	

42	Фигыль сүз төркеме. Боерык фигыль	Начарлыктан эз кала	2	Дәреслек, 2 кисәк: 41–43 битләр
43	Фигыльнең нигезе	Начарлыктан эз кала	1	Дәреслек, 2 кисәк: 44 бит
44	Кабатлау	Аудиотекст белән эшләү	1/1	
45	Диктант		1	
46	Хәзерге заман хикәя фигыль	Ил солдаты	2	Дәреслек, 2 кисәк: 45–47, 49 битләр.
47	Хикәя фигыльнең юклык формасы	Ил солдаты	1	Дәреслек, 2 кисәк: 47–49 битләр
48	Үткән заман хикәя фигыль	Муса Җәлил	2	Дәреслек, 2 кисәк: 50–52, 53 битләр
49	Фигыльнең билгесез үткән заман формасы	Муса Җәлил	1	Дәреслек, 2 кисәк: 52–53 битләр
50	Үткән заман хикәя фигыльнең юклык формасы	Бөек Ватан сугышында	2	Дәреслек, 2 кисәк: 54–55, 57 битләр
51	Билгеле үткән заман хикәя фигыльнең юклык формасы	Бөек Ватан сугышында	1	Дәреслек, 2 кисәк: 55–57 битләр
52	Фигыльнең киләчәк заман формасы. Фигыльнең сөйләмдә кулланылышы	Батырлыкта матурлык	2	Дәреслек, 2 кисәк: 58–61, 62–63 битләр
53	Вакытны белдерә торган сүзләр	Батырлыкта матурлык	1	Дәреслек, 2 кисәк: 61–62 битләр
54	Кабатлау	Аудиотекст белән эшләү	1 / 1	Дәреслек, 2 кисәк: 64–68 битләр
55	Җөмләнең баш кисәкләре	Ишегалдында	1	Дәреслек, 2 кисәк: 70–71, 73–64 битләр
56	Ия	Ишегалдында	1	Дәреслек, 2 кисәк: 71–72 битләр
57	Җөмләнең иярчен кисәкләре белән таныштыру	Йорт янында бакчада	2	Дәреслек, 2 кисәк: 75–77, 78–79 битләр, 77–78 битләр
58	Кабатлау	Аудиотекст белән эшләү	1/1	Дәреслек, 2 кисәк: 80–83 битләр.
59	Гомуми кабатлау	Тыңлаган һәм укыган текст белән эшләү	1/1	Дәреслек, 2 кисәк: 84–88 битләр

60	Контроль диктант		1	
			68 / 102	